

Monumentnummer*: 531994

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 23 januari 2015
Kadaster deel/nr 82805/89

*Woonplaats** *Gemeente** *Provincie**
Werkendam Altena Noord-Brabant

Locatiennaam *Locatieomschrijving*
Werkendam Betonnen werken bij het werk aan de Bakkerskil

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Werkendam	R			570
Werkendam	R			569
Werkendam	R			3418

*Omschrijving***

Cluster 84.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

UITWATERINGSSLUIS / INUNDATIESLUIS / DAMSLUIS / DUIKER (noord) als waterbouwkundig onderdeel van het inundatiestelsel in het zuidwestelijk deel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De sluis bevindt zich circa 1300 meter ten noorden van het fort Werk aan de Bakkerskil in de slinger in de Schenkeldijk tussen de Schans en de Den Dekkerweg. Het verdedigingssysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie was in de eerste plaats gebaseerd op het gecontroleerd onder water zetten van (grote) terreinoppervlakken. Gecontroleerde inundatie vergde een ingenieus systeem van waterwerken, zoals sluisen, stuwen en kanalen, waarmee het noodzakelijke peil snel en binnen nauwe grenzen gesteld en gehandhaafd kon worden. Er werden vele verschillende typen sluisen toegepast, afhankelijk van de plaats waar ze in het systeem functioneerden. Soms werden reeds bestaande scheepvaart-, uitwaterings- of keersluisen gebruikt, maar ook zijn er vele nieuwe gebouwd of bestaande (sterk) aangepast. Tot de laatste categorie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

behoorde een enkele honderden meters noordelijk van het Werk aan de Bakkerskil in de (Oost) Schenkeldijk gelegen uitwateringssluis. Dit sluisje kreeg tevens een functie als onderdeel van de inlaat van water in het moeilijk te inunderen Land van Altena en als damsluis, waarmee een gestelde inundatie op gewenst peil kon worden gehandhaafd. De uitwateringssluis in de (Oost) Schenkeldijk kon ook fungeren als uitlaat van de Werkensche Boezem wanneer het water in de Bakkerskil lager stond dan dat in de boezem; hiertoe was de sluis voorzien van een stel naar de Bakkerskil openende puntdeuren.

Omschrijving

UITWATERINGSSLUIS / INUNDATIESLUIS / DAMSLUIS / DUIKER (noord) in de slinger in de Schenkeldijk tussen de Schans en de Den Dekkerweg. Als omstreeks 30 meter lange duiker uitgevoerde uitwateringssluis, inundatiesluis en damsluis, met schotbalkenvoorzieningen en van oorsprong (vermoedelijk) een of twee schuiven. De toppen van de fronten liggen aan weerszijden circa 10 meter buiten de dijkkrui en komen uit op sloten. De fronten liggen enkele meters beneden de kruin van de dijk. Aan de oostzijde is de duiker recht gesloten, terwijl de koker hier is voorzien van onder een hoek van circa 450 dalende vleugels. Aan de westzijde vergelijkbare, maar mogelijk iets kortere vleugels.

Waardering

De UITWATERINGSSLUIS / INUNDATIESLUIS / DAMSLUIS / DUIKER (noord) in de Schenkeldijk tussen de Schans en de Den Dekkerweg is van algemeen belang vanwege:

* Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.

* Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde bebouwing, die gebaseerd is op het systeem van inundatie en accesverdediging.

Het betreft hier een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van historische waterbouwkunde, in de vorm van een duiker met verschillende functies.

* Ensemblewaarde en situationele waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.

* Het onderdeel is tamelijk gaaf bewaard omdat de hoofdvorm, de bouwkundige detaillering, en aanpassing aan de functie als inundatie- en damsluis van de duiker goed herkenbaar zijn gebleven.

* Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het goed herkenbaar de vroegere functie ten behoeve van de Nieuwe Hollandse Waterlinie laat zien.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument